

67 # 2 # 119

26

jus Novæ Hispaniæ ad compendium redactus, fufius namque separatim cum Concilij primo, & secundo reperies descriptum.

Lumine cælesti potius, quam humanæ gloriæ splendore, permotus inclytus Ferdinandus Cortesius hanc Civitatem Mexicanam, antea Tenoxtitlan nuncupatam post diuturnos labores, & obsidionem feliciter adeptus est die S. Hyppoliti Martyris anni millesimi quingentesimi vigessimi primi, & ut moris ei erat prius de Sacris Curare, & Vexillum Crucis statuere; primam capellam operarijs ab Imperatore Moctezuma designatis eo ipso in loco, quo maximum Templum Idolorum erat situm, versus Palatium Ethnici Imperatoris postmodum Ferdinandi Cortesij, nunc ædes status Marchionatus Vallis, & ubi Gentilitas suis serviebat erroribus, dominabantur inferni potestates, immolabant homines filios, & filias suas Dæmonijs, capellam inquam, ut tempus ferebat in Dei, & S. Mariæ honorem construxit, quod quidem spatium majori amplitudine occupat Sancta Cathedralis Metropolitana Ecclesia, cui adjunctum Sacrarium Parochiale.

Quinque Clerici Ordine Sacro insigniti, quos secum clarissimus Cortesius adduxit, divinis Ministerijs inserviebant: Primas partes officij Parochi, & Pastoris gerebant Licentius Joannes Diaz, & Fr. Bartholomæus de Olmedo, Sacri Ordinis Militaris Sanctæ Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum, Ducis Cortesij, ejusque armatæ Militiæ Capellani: Primam Missam privatam celebravit Joannes Diaz, & sollemnem Fr. Bartholomæus de Olmedo: Hi Proto-Parochi Gentilium conversioni insudabant, Catechismo instruebant, baptizabant, & administrationi Sacramentorum intenti, cunabula hujus incipientis Ecclesiæ eformare annitebantur.

Verum, cum messis multa, & pauci operarij, non distulit Heros ille Præclarissimus, & Invictissimus Carolus V. Imperator, & Hispaniarum hujus nominis primus, mittere Viros Apostolicos,

qui

qui hoc novellum Germen zelo, virtutibus, prædicatione, & exemplis foverent, protenderent, & fecundissimum, onustumque fructibus Domino redderent.

Ad similitudinem igitur Apostolorum, ad Verbum Dei diffeminandum, duodecim Viri Religiosi Ordinis Sancti Francisci regularis Observantiæ à Summo Pontifice Adriano VI. & Imperatore Carolo V. ad hanc Septemprionalem plagam missi sub obedientia V. Patris Martini de Valentia, cujus præclara vita apud Historiographos Indiarum reperitur aprimè descripta, hanc Vineam plantare, rigare, & augere totis viribus decertarunt: Prius in prima capella memorata confederunt, postea civium turmas fugientes, Parochiam Sancti Josephi sollemniter dicarunt, & auxiliante ipsomet Duce Cortesio fabricam magni Conventus Sancti Francisci inchoarunt.

Ferè incredibile est quot labores, ærumnas, & calamitates perpessi fuerint præfati Apostolici Viri tam Clerici, quam Religiosi; terra in via, inanis, & vacua, juxta ut ab initio Mundi, Incolæ tam rudes, ut quidam de eorum rationalitate hæsitarent, inimici intus, & foris; difficilis, immo penè impossibilis ad Sedem Apostolicam accessus: Episcoporum, & Consiliariorum inopia: Polygamia Indorum una ex parte, principalis Uxoris eorum incertitudo; ignorantia Idiomatis, defectus Sancti Chrismatismatis ad administrationem Sacramentorum; & denique strepitus armorum alia ex parte ad subjugandas efferatas Gentes tot repagula, seu impedimenta videbantur.

Ad ea amovenda convenerunt, adstante Ferdinando Cortesio, decem, & novem Religiosi Ordinis Sancti Francisci, septem Clerici, & quinque Jurisconsulti, ut aliquomodo circa Matrimonium, administrationem aliorum Sacramentorum, & Indorum Catechesim maturius decernerent, res ita cessit; & ut occasio ferebat, quibusdam malis congruentia remedia adhibuerunt, alia a

A 2

Se.

**CONCILIUM
MEXICANUM
PROVINCIALE III.**

CELEBRATUM MEXICI ANNO MDLXXXV.

PRÆSIDE

D. D. PETRO MOYA, ET CONTRERAS
ARCHIEPISCOPO EJUDEM URBS.

CONFIRMATUM ROMÆ DIE XXVII OCTOBRI
ANNO MDLXXXIX.

Postea Jussu Regio editum Mexici Anno MDCXXII.
sumptibus

D. D. JOANNIS PEREZ DE LA SERNA
ARCHIEPISCOPI.

Demum typis mandatum cura, & expensis

**D. D. FRANCISCI ANTONIJ
A LORENZANA**
ARCHIPRÆSULIS.

MEXICI ANNO MDCCLXX. SUPERIORUM PERMISSO.

Ex Typographia Bac. Josephi Antonij de Hogal.

UNIVERSIDAD AUTONOMA DE NUEVO LEON
CAPILLA ALFONSINA BIBLIOTECA UNIVERSITARIA

Reño-12 MICROFILMADO 8/12/82

José Angel Benavides.

46444

dentro de poc...

Handwritten notes in cursive script, including names like 'D. D. JOHANNIS PEREZ DE LA SERNA' and 'A. LORENZANA'.

MEXICANUM
CONCILIUM
D. D. JOHANNIS PEREZ DE LA SERNA
A. LORENZANA
ARCHIEPISCOPUS

FONDO BIBLIOTECA PUBLICA
DEL ESTADO DE NUEVO LEON

132705

MEXICI ANNO MDCCCLXX SUPERIORUM PEREGRINORUM
UNIVERSIDAD AUTONOMA DE NUEVO LEON
MICROFILMADO

PRÆMONITIO AD LECTOREM.

Sapientiam exquirere, Concilij vacare, & narrationem Virorum nominatorum conservare, præcipuum est munus Episcoporum; utque ei assequendo totus incumbere, postquam ad hanc Sedem Metropolitanam, licet immerito, fui evectus; sedulo pervolvi Concilium Provinciale III. in cujus margine acta primi, & secundi persæpe citantur, anxiusque ea oculis perlustrare desiderabam; verum, cum in Præfatione ad memoratum Mexicanum Concilium III. certo statuat Author, cujus opera Parisijs denuo typis mandatam fuit, exemplaria diu, multumque quæsta nullatenus potuisse nancisci, ipsametque verba transcripta appareant ex Editione Romana à Cardinale Aguirrio facta anno MDCXCIII. veluti fraudatus desiderio, ad Archivium Sanctæ meæ Metropolitanæ Ecclesiæ accurrere decrevi: Successit ut in votis, unoque Volumine congesta tria Provincialia Concilia Mexicana authentica cito adveni, nec suspicari licebat, toties in tertio priora, absque eorum inspectione fuisse repetita.

His præciosissimis monumentis ditatus, totam Disciplinam Ecclesiasticam Mexicanam ab origine desumere, novo stimulo incitatus optavi, & licet varia Autorum placita in enumerandis Concilij non levem mihi ingessissent difficultatem; quidam etenim, primum Virorum Apostolicorum cœtum, Concilium appellant, alij in medias tendunt partes; ut hisce nodis exolutis perspicue rem patefacerem, authographum illius prioris cœtus perscrutatus in Archivij Religionis Sancti Francisci, minime adveni, verum, cum de illius contextu apud omnes certo constet, indicare non distuli: En sequitur principium, fons, & progressus Ecclesiæ hujus

A

CONCI-
LIO III
MEXIC

3.

BX1430
.M4
A3
1585
c.1

Sede Apostolica discutienda reliquerunt, alia denique temporis decursu medenda censuere.

Hunc Sacrum, Apostolicum, & Regium Cœtum, primum Concilium denominare quidam ceperunt; sed insolito, absque præsentia Episcopi, seu Metropolitanæ, qui usque ad adventum V. D. Fr. Joannis Zumarraga anno millesimo quingentesimo vigesimo octavo minime adfuit, certe nec Provinciale Concilium, nec Synodus Diœcesana, pressius loquendo, poterat nuncupari.

Ut ut sit: Primum Provinciale Concilium fuit celebratum anno MDLV. præside Illmō. ac R. D. Fr. Alphonso Montúfar, Ordinis Prædicatorum, secundo Archiepiscopo hujus Metropolitanæ Ecclesiæ, & secundum anno MDLXV. ad admissionem Sancti Generalis Tridentini eodem præside; utraque nostris sumptibus sunt Prælo mandata.

Tertium, quod præ oculis habes, fuit celebratum anno MDLXXXV. præside Illmō. D. Petro Moya, & Contreras, hujus Ecclesiæ tertio Præsule, confirmatum Romæ die XXVII. Octobris anni MDLXXXIX. jussu Regio editum, Cura, & expensis Illmī. Domini Joannis Perez de la Serna anno MDCXXII. postmodum ab Emmō. D. Josepho Saenz Aguirri collectioni Conciliorum Hispaniæ insertum, ac denique Parisijs sumptibus Illmī. D. Joannis Gomezij Parada, Episcopi Guadalaxarensis; utque clarius ejus Decreta ab omnibus memoriæ commendentur, additis hac Præfatione, & emendatiore Cathalogo Præsulum Mexicanæ hujus Ecclesiæ, qui truncus, & informis extabat, iterum excudendum curavi.

Laudemus ergo Viros gloriosos in generatione sua: Grates maximas Sacris Ordinibus Religiosis repēdentes. In nostrum memoriam redeat Antiquitas Patrum; eorum virtutes, & exempla recolentes vestigijs inhæreamus, & à regulis tam sedulo ad morum reformationem ab eis efformatis, non deviemus. Mexici die III. Septembris anni Domini MDCCLXIX.

Franciscus Archiepiscopus Mexicanus.

REVERENDISSIMIS PATRIBUS,
AC DOMINIS COËPISCOPIS,
AC COMPROVINCIALIBUS NOSTRIS,
CAPITULIS CATHEDRALIUM ECCLESIARUM,
Parochis, ac universo statui Ecclesiastico
Provinciae Mexicanæ.

JOANNES DE LA SERNA Archiepiscopus, utramque salutem in Domino præcatur.

NON satis ad perfectum prudentissimus ille Pater familias opus suum perduxisset, vineam plantando, si plantata sepe non circumdedit; singularis enim serus depasceret eam: vindemiarent qui prætergrediuntur vineam, & vulpes parvule demolirentur. Sed ne in ea excolenda locatus labor in casum succederet, vallo munivit, Turrim apposuit, verticem (scilicet) legis attollens, ut sic instructam, maceria tutatam agricolis locaret. Quis enim eorum ita dexter in excolendo, tam patiens in sufferendo, tam audax in resistendo, tam tenax in perseverando, tam fortis foret in persequendo sine legum adminiculo, sine decretorum inexpugnabili præsidio? Cum pluribus dimicet oportet, is, qui imperare pluribus intendit. Unusquisque enim suæ obtemperat voluntati, & voluptati proclives sunt ad malum hominum appetitus, nec a proposito unquam desistent, donec ad effectum placita perducant. Magnum ergo, & indigestum Chaos, truculentaque confusio huma-

B

nam

Matb. c. 21.
Psalm. 79.
Cant. 2. c.

Ambrosius lib.
9. in cap. 20.
Joannis.

Plutarcb. in
Apoteg. Iaco.

*Plutarch. ad
Prin. in doct.*

nam hanc societatem turbaret. *Tot, tantorumque; quæ
cælestes largiuntur donorum, & bonorum non esset frui-
tio, vel usus rectus sine lege, sine justitia, sine rectore.* Ideo
ergo vineam suam sepe circumdedit, id est Ecclesiam
lege vallavit, & stabilivit, quæ rebelles cogeret, petu-
lantium audaciam cohiberet, prætergredientes viam,
ne vineam conculcarent, puniret. Nullumque majus
bonum huic suæ familiæ potuit locuples in misericor-
dia tribuere, quam legis propugnaculum, quo homi-
nes in officio continerentur, gladium hunc ancipi-
tem, quo Tyrannorum vires frangerentur, divinæ vol-
untatis expressionem, qua *Servus sciens voluntatem
domini faciat, ne vapulet.* Ideo familiarissimus Domini
Moyles in signum magnæ erga se dilectionis postula-
bat: *Si inveni gratiam in oculis tuis, scire me fac viam
tuam; viam, id est voluntatem, tu gusto.* Quid jucun-
dus servo quam certo scire, & non divinare volun-
tatem domini? Magnum ergo bonum vineæ plantatæ,
sepe fuisse circumdatam: utilissimum Colonis volunta-
ti Domini ex præscripto parere. Utile etiam impuden-
tibus, & discolis, ab esstranatis appetitus insultibus
cohiberi salutari illa violentia, quam regius vates pos-
tulabat, *in Camo, & freno maxillas eorum constringe,
qui non approximant ad te.* Camum, & frenum appel-
lat scriptura leges, & præcepta, quibus ab instituto
superbæ hominum voluntates arcentur, ne in præceptis
ruant, innatæ superbæ calcaribus actæ, qua contra
fas, & rectum ad inordinatos ruunt affectus. Ideo
Judæorum doctissimus Philo dicebat: *Quod lex semper
pugnat cum superbia.* Quasi hoc sit proprium illius mu-
nus devio superbiorum hominum affectui resistere, il-

lorum se executioni opponendo, præceptorum habe-
nis: ne caderent detinendo, non ergo ad perfectum
deduxisset opus suum Pater familias, si vineæ planta-
tæ contentus, de vallo, & sepe non fuisset sollicitus.

Vineam, non ut olim de Ægypto, sed de Ca-
tholicæ Ecclesiæ uberiori solo, Hispaniæ videlicet fe-
cundissima regione, *in terram hanc saluginis, & vastæ
solitudinis* transtulit piensissimus Pater. *Ejecit gentes,*
& plantavit eam abolito Idolorum cultu, effugatis
Idololatriæ tenebris, solerti cura, & indefesso animo
sanctissimorum virorum Sacerdotalis ordinis, tam Se-
cularium, quam Regularium institutorum, quibus vi-
neam plantandam, excolendam, & propagandam lo-
cavit, *Sed ut Novellæ plantationes in juventute sua pro-
fundas radices jacerent, & uberiores fructus magno
agricolarum labori, & conatui succederent, opus fuit,
ut condensa legum sepe circumdaretur, quarum aliæ
operarios dirigant in cultura, aliæ stimulent oscitan-
tes in ministerio, & indebite illud tractantes compe-
cant.* Quod cum optime perpendisset *Dominus Petrus
Moya de Contreras, Prædecessor noster, Vir jure mille
titulis, & nominibus venerandus, quamvis gravissimis
distentus curis, & totius hujus Regni gubernatione
occupatus, Provinciale Synodum coëgit, in qua do-
ctissimi Episcopi Comprovinciales interfuerunt, quo-
rum maturo consilio, & qua summa præditi erant
prudencia, Municipales leges fuerunt conditæ, confo-
nantes quidem Patrum antiquorum Doctrinæ, Sacro-
rum Conciliorum Decretis, juri communi conformes,
maximeque regionis istius moribus, & hominum con-
ditioni aptatæ.* In qua re, licet omnes, qui de jure Con-

Psal. 79.

Psal. 143.

cilio interfuerunt communiter insudarunt: sed in ordinandis, & disponendis Decretis plus ceteris laboravit *Doctor D. Joannes de Salzedo* tunc Secretarius simul, & consultor dicti Concilij, Sacrorum Canonum primariae Cathedrae moderator, & in illa nunc emeritus, nostrae Metropolitanæ Ecclesiae meritissimus Decanus, in posterum autem majorum hujus Regni Ecclesiarum Pontificalem Sedem pro meritorum censura occupaturus. Subiectum fuit celebre hoc Concilium integerrimæ censuræ Senatus Regij Indiarum, de cujus licentia, & approbatione Romam translatum est Apostolica Autoritate firmandum, in quo quidem tantum temporis consumptum est, ut jam antiquatum videretur, seu de medio sublatum; sed quum advertissem, quod quo impares sunt vires nostrae ad tantam Provinciam sustinendam, eo pluribus auxilijs indigemus, quorum præcipua sunt dicti Concilij Decreta, nullum non movimus lapidem, nulli sumptui pepercimus, ut volumen hoc oblivioni traditum in lucem prodiret, præloque mandaretur, ut sic ad omnium agricolarum, & operariorum manus perveniret, & tantorum Decretorum ope uberiores proven-tus expectarentur.

Tanti operis, tamque necessarij huic Provinciae gratia debentur bonæ memoriæ *Domini Petri*, quo præside tam utiles leges sunt ordinatæ, quibus totus hic novus orbis in spiritali regimine gubernetur; & crediderim quod non minus honoris, & celebritatis ejus nomini sit deferendum, quam illius nunquam satis pro dignitate laudandi *Ferdinandi Cortesij* hujus novi orbis expugnatore. Comparans sum-mus

mus eloquentiæ parens victoriam Salaminam Temistoclis, & Solonis decretum de Judicijs Areopagitis constituendis, dicit: *Non minus præclarum hoc, quam illud judicandum est. Illud enim semel profuit: hoc semper proderit Civitati.* Id enim profecto accommodari poterit hujus Concilij ordinationi. Etsi incredibilia *Cortesij* facinora cum illius celebratione comparentur, jure dicere possimus, non minus præclarum hoc, quam illud judicandum est. Illud enim semel profuit, hoc semper proderit Provinciae. Mihi autem pro tanto, tamque utili negotio nihil postulo; nec pro magna argenti summa insumpta, nec pro labore impenso, quam ut à *Vobis* pro grato obsequio habeatur, & quia pro omnibus laboravi, omnes *Mibi* debitum persolvatis pretium incomparabile assiduorum, & devotarum vestrarum precum, quarum *Vobis* certas vi-ces rependam, ut vestris meritis suffulti, post pensum rite persolutum fideli redditæ villicationis ratione, in Domini gaudium mereamur intrare, in quo valet, ut opto. Mexici quinto idus Septembris anni Domini millesimi sexcentessimi vigessimi secundi.

Joannes Archiepiscopus Mexicanus.

**IN NOMINE SANCTÆ, ET INDIVIDUÆ
TRINITATIS
PATRIS, ET FILIJ, ET SPIRITUS SANCTI.**

SANCTA PROVINCIALIS MEXICANA SYNODUS
ad Sacrorum Canonum statuta, ac præci-
pue generalis Concilij Tridentini decre-
ta observandum, & exequendum, ad Fi-
dei Catholicæ propagationem, ac Divini
Cultus augmentum; ad Cleri, & Populi
reformationem, ad communem denique
Mexicanæ Provinciæ, nuper in Evange-
lio genitæ, ac Christo Domino recens natæ, in spiritualibus, &
temporalibus utilitatem, Mexici, quæ Metropolis est Novæ His-
paniæ Indiarum Occidentalium Maris Oceani, rite, & canonicè
congregata: Præsidente in ea *Illmo. ac Rmo. D. D. Petro Moyà de*
Contreras, Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Archiepiscopo Mexica-
no, atque etiam Provinciæ Gubernatore, ejusque Regij Senatus
Præsfecto, hæc, quæ Libris, ac Titulis distincta sequuntur,
statuit, sancit, atque decernit.